

Agendapunt :
Voorstelnummer :
Raadsvergadering : 21 april 2009
Naam opsteller : Lucas Buiting
Informatie op te vragen bij : Lucas Buiting
Portefeuillehouders : Jan Mesu

Onderwerp: Vaststellen visiedocument WSW

Aan de raad,

Beslispunt: - vast te stellen het visiedocument regie en uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (WSW) in Noord-Kennemerland voor de jaren 2009-2013

1. **Waar gaat dit voorstel over?**

Het vaststellen van een nieuwe visie inzake de WSW voor de periode 2009-2013 door en voor de samenwerkende gemeenten in het SW-bedrijf WNK. Daarmee wordt gefaseerd uitvoering gegeven op het nemen van een sterkere regierol van gemeenten in het kader van de vernieuwde WSW.

Achtergrond

De vernieuwde WSW, die op 1 januari 2008 in werking is getreden, stuurt aan op een sterkere regierol voor gemeenten. Dat betekent dat gemeenten:

- meer betrokken worden bij de doelgroep van de WSW
- een keuze moeten maken over welke beleidstaken de gemeente uitvoert en welke het SW-bedrijf
- de financiële consequenties in beeld moeten brengen
- moeten bepalen welke wijzigingen in beleid op korte termijn haalbaar zijn
- een gemeentelijke visie moeten definiëren op het beleidsveld

Hierdoor zal een (her)bezinning op de regierol van de gemeenten plaatsvinden. Regie wil zeggen het SW- bedrijf zodanig te sturen, faciliteren en stimuleren dat het bedrijf optimaal kan presteren. Het doel van de regie is een blijvend goed werkend SW-bedrijf waar SW-geïndiceerden zich optimaal kunnen ontwikkelen in de richting van een zo passend mogelijke arbeidsplaats.

De belangrijkste consequenties van de wetswijziging voor de Gemeenschappelijke Regeling (GR) WNK zijn dat:

- De gemeenten de verantwoordelijkheid over het wachtlijstbeheer krijgen
- De subsidiegelden naar de gemeente vloeien en niet meer rechtstreeks naar het SW-bedrijf
- De gemeenten prestatieafspraken maken met WNK vanuit de wetenschap dat er sprake is van een groeimodel
- Er een integrale adviescommissie wordt ingesteld ter vervanging van de huidige financiële commissie
- De gemeenten en het SW-bedrijf gemeenschappelijk met inachtneming van ieders rol en verantwoordelijkheid het strategisch, tactisch en operationeel beleid ontwikkelen
- Er een verplichte regionale cliëntenraad komt waar cliënten hun mening kunnen geven.

Gezien de ontwikkeling naar integraal sociaal beleid, inclusief zorg, scholing en integratie, is het noodzakelijk dat het WNK zijn rol als kenner van de regionale arbeidsmarkt blijft behouden. Eerste argument hiervoor is dat het WNK de rol als kenner van de arbeidsmarkt goed vervult en de infrastructuur voor uitvoering van de WSW en ook de WWB heeft. Een tweede argument is de schaalvoordelen van een regionale aanpak. Het WNK wordt volwaardig deelnemer van de Toonkamer. (Een toonkamer staat voor een integrale ontschotter dienstverlening tussen CWI, UWV en gemeenten waarbij de klant wordt geholpen bij één loket)

Een voorwaarde die daarbij gehanteerd wordt is de constructie van een gewijzigde gemeenschappelijke regeling waarin de gemeenten met elkaar samenwerken.

Het "Visiedocument regie en uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (WSW) in Noord-Kennemerland" is de weerslag van een proces dat begin 2008 is gestart en begin januari 2009 is afgerond.

In dit visiedocument is beschreven hoe de regiogemeenten Noord- Kennemerland de uitvoering van de WSW zien en welke rol de gemeenten en het SW-bedrijf hierin spelen voor de periode 2009-2013.

Besluitvormingsproces

Het visiedocument is een weerslag van een uitgebreid discussie -en besluitvormingsproces dat is ingezet vanaf begin 2008. Na een eerste bestuurlijke conferentie in maart 2008 is de ambtelijke voorbereiding van start gegaan vanuit de regiogemeenten die participeren in de GR en het WNK. Daarna is in oktober/ november in de informatiebijeenkomsten een concept visiedocument gepresenteerd aan geïnteresseerde gemeenteraadsleden van de deelnemende gemeenten. Vervolgens is het visiedocument opgemaakt dat nu ter besluitvorming voor ligt.

Nadat dit visiedocument aan de diverse colleges is voorgelegd gaat dit visiedocument ter vaststelling naar de diverse gemeenteraden. Nadat de besluitvorming is afgerond wordt gefaseerd uitvoering gegeven aan het visiedocument dat in zijn volle breedte pas geïmplementeerd hoeft te zijn in 2013.

Visie WSW

7 maart 2008 is er een bestuurlijke conferentie 'Modernisering WSW Noord-Kennemerland' gehouden. Op basis van de uitkomsten van deze conferentie is de volgende visie geformuleerd:

Er wordt hoogwaardig en kwalitatief geïnvesteerd in burgers die een beroep (gaan) doen op de sociale voorzieningen, zodat zij zo lang mogelijk duurzaam zelfstandig in het eigen levensonderhoud kunnen voorzien.

Voor de uitvoering van de WSW op klantniveau (SW geïndiceerden) zijn de volgende uitgangspunten benoemd:

- Voor elke cliënt wordt individueel maatwerk geleverd. Instrumenten hierbij kunnen zijn: begeleid werken, detachering, opleiding, ontwikkeling en vorming, en de introductie van het persoonsgebonden budget (Pgb).
- SW-werknemers stromen door en uit, wie niet kan blijft op een beschermde SW-werkplek. Het WNK monitort jaarlijks voor het bestuur van de GR en de gemeenten de ontwikkelingen van alle deelnemers.
- Maatwerk is mogelijk door het integraal uitvoeren van wetten die gericht zijn op toeleiding naar de arbeidsmarkt en/of zelfredzaamheid en participatie.

Informatiebijeenkomsten

In oktober en november 2008 is tijdens de informatiebijeenkomsten voor de deelnemende gemeenteraden aan de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Noord Kennemerland gediscussieerd over hoe de visie op regie en uitvoering er nu uit moet zien. In het visiedocument is zoveel mogelijk rekening gehouden met de diverse standpunten.

Tijdens de bijeenkomsten bleek er behoefte te bestaan aan basiskennis over de sociale werkvoorzieningen.

Deze basiskennis treft u in de vorm van een "oplegger" aan als bijlage 1.

Tijdens de bijeenkomsten is onder andere de vraag gesteld waarom een visie noodzakelijk is. Het antwoord is dat in het bestuurlijk akkoord, dat in 2007 tussen de VNG en het ministerie van SZW is gesloten, de gezamenlijke doelstelling is geformuleerd om zo veel mogelijk mensen weer voluit mee te laten doen in de samenleving. Hierbij staat arbeidsparticipatie voorop, maar "meedoen" moet breder worden opgevat. Als regulier, betaald werk niet direct tot de mogelijkheden behoort, moeten mensen worden gestimuleerd om maatschappelijk te participeren.

In bijlage 2 is de gevoerde discussie in de informatiebijeenkomsten weergegeven.

Verordeningen

De wettelijk verplichte verordeningen Persoonsgebonden Budget en Cliëntenparticipatie in 2008 door het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Noord Kennemerland vastgesteld. De gemeenteraden van de deelnemende gemeenten en de Cliëntenraad WSW hebben de gelegenheid gehad hun zienswijzen hierop te geven. De verordening wachtlijstbeheer wordt later dit jaar vastgesteld. De bedoeling is dat dit in april/mei gaat gebeuren.

Actuele ontwikkelingen rondom de WSW

Het kabinet vindt een herbezinning op de WSW nodig omdat de WSW ook de arbeidsparticipatie moet omvatten van mensen die niet zelfstandig een reguliere baan kunnen bemachtigen en behouden, maar wel tot regelmatige zinvolle aangepaste arbeid in staat zijn. Daarom is er een commissie ingesteld die zich heeft gebogen over de toekomst van de WSW en de participatie van mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt. De Commissie Herbezinning Wet sociale werkvoorziening. Deze commissie onder voorzitterschap van oud-minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid Bert de Vries heeft op 9 oktober 2008 aan de staatssecretaris advies uitgebracht. De belangrijkste conclusies en aanbevelingen van dit rapport zijn in het visiedocument meegenomen.

2. Wat besluit de raad/wat krijgt de raad als hij "ja" zegt?

Door goedkeuring van het visiedocument worden de kaders voor de uitvoering van de vernieuwde WSW vastgelegd. Goedkeuring van deze visie geeft het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling werkvoorzieningschap Noord Kennemerland (WNK) een duidelijk onderbouwd en politiek gedragen uitgangspunt voor gesprekken met de uitvoeringsorganisatie over de invulling en implementatie.

Om de visie te vertalen naar beleid zijn de volgende beleidsdoelstellingen opgesteld:

- De gemeenten en het SW-bedrijf ontwikkelen gemeenschappelijk met inachtneming van ieders rol en verantwoordelijkheid het strategisch, het tactisch beleid en operationeel beleid.
- De gemeenten maken prestatieafspraken met WNK vanuit de wetenschap dat er sprake is van een groeimodel.
- Er wordt een integrale adviescommissie ingesteld ter vervanging van de huidige financiële commissie.

Om de ontwikkeling van het WNK vorm te geven is een groeimodel opgesteld, waarbij met het WNK prestatieafspraken worden gemaakt. Het groeimodel is onderverdeeld in de volgende fasen:

- Fase 1: de huidige situatie waarbij beleid en uitvoering bij het WNK ligt
- Fase 2: vanaf 1 januari 2009 ontwikkelen gemeenten het strategisch en tactisch beleid
- Fase 3: vanaf 2013 voeren gemeenten het strategisch en tactisch beleid uit. Het WNK is verantwoordelijk voor het operationeel beleid. Uitgangspunt is hierbij dat het

strategisch, tactisch en operationeel beleid gemeenschappelijk wordt ontwikkeld met in achtname van ieders rol en verantwoordelijkheid

Om de consequenties van deze doelstellingen voor WNK te kunnen inventariseren, geven de gemeenteraden aan WNK de opdracht deze consequenties in kaart te brengen en een plan van aanpak op te stellen waarin is uitgewerkt hoe de beleidsdoelstellingen gerealiseerd kunnen worden. Dit plan van aanpak wordt in de loop van 2009 opgeleverd.

Belangrijk is verder dat de uitvoering van dienstverlening in het kader van reïntegratie het WNK een bredere financiële basis geeft dan tot voor kort het geval was. De mogelijkheden tot het aanbieden van activiteiten op het gebied van dagbesteding in het kader van de huidige AWBZ en de WMO biedt de uitvoering perspectieven op een goede toekomst. Al moet de haalbaarheid hiervan worden bezien in het licht van de (mogelijke) concurrentiepositie en de samenwerking met derden.

Tenslotte vervullen gemeente ook een rol als werkgever en creëren vanuit deze rol arbeidsplaatsen. Vanaf 1 januari 2009 tot 1 januari 2013 wordt ingezet op een jaarlijks af te spreken percentage van instroom van WSW-ers. Dit wordt nader bepaald door de adviescommissie en vastgesteld door de stuurgroep.

3. *Waarom wordt dit onderwerp nu aan de raad voorgelegd?*

- collegebevoegdheid
- raadsbevoegdheid
- opiniëren
- kaderstellend
- maatschappelijk urgent
- budgetrecht

4. *Wie heeft er allemaal met de beslissing van de raad van doen?*

In oktober en november 2008 zijn tijdens diverse informatiebijeenkomsten voor de deelnemende gemeenteraden aan de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Noord Kennemerland discussies gevoerd over hoe de visie op regie en uitvoering er nu uit moet zien. Ook hebben de Cliëntenraad WSW en de Ondernemingsraad van WNK Bedrijven hun zienswijzen kunnen geven. In het nu ter besluitvorming aangeboden visiedocument is zoveel als mogelijk rekening gehouden met de diverse standpunten.

5. *Wanneer wordt de beslissing van de raad uitgevoerd, gerealiseerd en wanneer wordt de raad daarover gerapporteerd?*

Zodra het visiedocument is vastgesteld wordt de uitvoering door het Werkvoorzieningschap en de gemeenten ter hand genomen. In de diverse overlegvormen wordt regelmatig over de voortgang gerapporteerd. Indien daar aanleiding toe is wordt over de voortgang gerapporteerd in de reguliere P&C cyclus. Uitgangspunt van het visiedocument is dat 2013 het eerste jaar is waarin de gemeenten het strategische en tactische beleid zullen uitvoeren.

6. *Welke middelen zijn met dit voorstel gemoed?*

De financiële consequenties van het "visiedocument regie en uitvoering van de WSW..." worden eerst duidelijk in de loop van het moderniseringsproces tot 2013.

Een doelstelling is dat het weerstandsvermogen tot 1 januari 2013 in termijnen wordt verhoogd naar een bedrag van minimaal 3 miljoen euro. Om een dergelijke reserve op te bouwen zal ook na 2009 de jaarlijkse gemeentelijke bijdrage gehandhaafd blijven tot eind 2012. In het plan van aanpak dat in de loop van 2009 opgeleverd wordt, zal het WNK uitwerken hoe deze beleidsdoelstelling gerealiseerd kan worden.

Het risicobeheer vindt plaats via het WNK, de huidige financiële commissie en daarna, via haar opvolgster, de integrale adviescommissie. Tevens vindt beheer plaats in de

stuurgroep waar alle verantwoordelijk wethouders uit de colleges van deelnemende gemeenten in participeren.

In de financiële commissie worden onder andere de gerealiseerde resultaten en in voorkomende gevallen de procesgang rond de WSW besproken. Deze bespreking vindt plaats aan de hand van maandrapportages vanuit het WNK, gerealiseerde WSW plaatsingen, informatie vanuit het Ministerie van SZW en memo's.

Bijlagen:

- Visiedocument Regie en uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (WSW) in Noord-Kennemerland (ter inzage in de leeskamer)
- Appendix (ter inzage in de leeskamer)
- Visie op hoofdlijnen Wet sociale werkvoorziening in Noord-Kennemerland
- Oplegger visiedocument (bijlage 1)
- Verslagen Roadshow (bijlage 2 verslagen informatiebijeenkomsten) (ter inzage in de leeskamer)

Bergen, 17 maart 2009

College van Bergen

R. Groninger,
Secretaris

drs. H. Hafkamp,
Burgemeester